

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ตรัง กระบี่

Digital Leadership of School Administrators under the Secondary Education
Service Area Office Trang, Krabi

มุฮัมหมัดรุสลัน ลือบาอะลูติง^{1*} และนิรันดร์ จุลทรัพย์²

Muhammadruslan Luebakalooting^{1*} and Niran Chullasap²

¹ นักศึกษาปริญญาโท, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

¹ Graduate student, Master of Education Program (Educational Administration), Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University

² รองศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

² Assoc. Prof. Dr., Educational Administration, Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University

*Corresponding author, E-mail: muhammadruslan.lue074@hu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ จำแนกตามวุฒิการศึกษา อายุ และขนาดของสถานศึกษา และเพื่อประมวลข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ ปีการศึกษา 2564 โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามขนาดของโรงเรียน รวมทั้งหมด 338 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาตั้งแต่ 0.67-1.00 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.982 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที และสถิติทดสอบเอฟผลการวิจัย พบว่า 1. ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ ตามความคิดเห็นครูผู้สอน ในภาพรวม อยู่ในระดับดี โดยมีภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล รองลงมา คือ ความรู้ดิจิทัล และการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล ส่วนการสื่อสารดิจิทัลเป็นลำดับที่ต่ำที่สุด 2. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ จำแนกตามวุฒิการศึกษา และขนาดของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน จำแนกตามอายุแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3. ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ ข้อเสนอแนะและแนว

ทางการพัฒนาว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูใช้อินเทอร์เน็ตอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนาครูให้สามารถปรับตัวและเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูรุ่นเก่ากับครูรุ่นใหม่ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูควรมีการเตรียมความพร้อมทั้งในด้านการผลิตและการพัฒนาเพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในโลกดิจิทัล

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่

Abstract

This research aimed to: 1) study and compare digital leadership of administration under the secondary education service area office Trang Krabi classified by education level and size of school. Suggestions and guidelines for developing digital leadership of administration under the secondary education service area office Trang Krabi. The samples in this research were 338 teachers in the academic year of 2564 and 2 supervisions under the secondary education service area office Trang Krabi by stratified random sampling size of school and 2 retired teachers by stratified purposive sampling. The research instrument was a questionnaire with 5 points Likert scale. Data were collected by questionnaire with content validity of 0.6-1.00 and reliability of 0.982 and structured interview. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test and t-test. The results revealed that 1) digital leadership of administration under the secondary education service area office Trang Krabi were at a high level. When each aspect was digital vision gained the highest average. Digital literacy and creating a digital learning culture gained the average respectively. Digital communication gained the lowest. 2) The comparative result digital leadership of administration under the secondary education service area office Trang Krabi classified education level and size of school were not different, and classified by age statistically significant at the 0.05 level. 3. Suggestions and guidelines for developing digital leadership of administration under the secondary education service area office Trang Krabi. There are suggestions and development guidelines that school administrators should encourage teachers to use the Internet effectively and develop teachers to able to adapt and learn together between old teachers and new teachers in the use of digital technology, and administrators should encourage teachers to be prepared in both production and development to be able to manage learn to teach in line with the changing digital world.

Keywords: Digital Leadership of Administration, Secondary Education Service Area Office Trang Krabi

บทนำ

กระแสการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลมีผลกระทบต่อการปฏิรูปและการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติด้านเศรษฐกิจสังคมการเมืองการศึกษาหรือการดำรงชีวิตของมนุษยชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาหรือ covid-19 ที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรงเกือบทุกประเทศทั่วโลกในปี ค.ศ. 2020 นี่เป็นการตอกย้ำและเร่งเร้าให้เห็นความสำคัญจำเป็นของเทคโนโลยีดิจิทัล ทำให้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทและมีพลังมหาศาลต่อการเอื้อประโยชน์ในวิถีชีวิตประจำวันของผู้คนรวมถึงหน่วยงานต่าง ๆ สามารถขับเคลื่อนไปได้ท่ามกลางสถานการณ์วิกฤตซึ่งสภาวะดังกล่าวกระทบต่อการจัดการศึกษาทั้งการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาอย่างมากสถานศึกษาจะต้องใช้เทคโนโลยีและระบบออนไลน์ต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้และการทำงานภายใต้วิถีปกติใหม่ (New Normal) มีการเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ระบบออนไลน์มากขึ้น บุคลากรกระตือรือร้นที่จะต้องเรียนรู้การใช้เครื่องมือออนไลน์เพื่อการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยต่างให้ความสำคัญและตระหนักถึงศักยภาพของนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลทั้งหมดที่มีในปัจจุบันและแนวโน้มใหม่ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งการสร้างอนาคตการศึกษาที่จะเข้าในระบบการศึกษาของประเทศไทยนั้นต้องอาศัยความมุ่งมั่นที่สำคัญร่วมกันจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (ดาวรรุวรรณ ถวิลการ, 2564, น.1)

การพัฒนาศักยภาพของนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลต้องปรับตัวเปลี่ยนแปลงวิถีปฏิบัติ วิธีการบริหารจัดการ วิธีจัดการศึกษาแบบใหม่ที่มุ่งเน้นให้เกิดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยตนเอง สมรรถนะดิจิทัล มีความเป็นมืออาชีพ มีความรอบรู้ในศาสตร์การบริหาร ทักษะการบริหารจัดการ โดยเฉพาะภาวะผู้นำดิจิทัล ซึ่งเป็นคุณลักษณะของผู้บริหารที่มีความรู้ความเข้าใจและทักษะในการใช้เครื่องมือเทคโนโลยี ดิจิทัล เพื่อการบริหารจัดการ การสื่อสาร และการเรียนรู้ให้เท่าทัน ตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงในยุคนี้ และส่งเสริมบุคลากรในการใช้เทคโนโลยี แพลตฟอร์มที่หลากหลายเพื่อการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพมากขึ้น

จากปัญหาและความสำคัญที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ เพื่อจะได้ทราบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารในยุคดิจิทัล และนำผลของการวิจัยในครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์และเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษายุคดิจิทัล ให้สอดคล้องตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณภาพ มีทักษะและเป็นกำลังสำคัญของชาติในการสร้างสรรค์อนาคตของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ จำแนกตามวุฒิการศึกษา อายุ และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อประมวลข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงศึกษาธิการ (2547, น.3) พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 4 ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน จรัส อติวิทยาภรณ์ (2558, น.1) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่แบ่งงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชาตามความรู้ความสามารถ แล้วนิเทศงานอย่างเป็นระบบพร้อมให้คำแนะนำอย่างเหมาะสม เพื่อให้งานบรรลุผลอย่างมีคุณภาพ ชัยยงค์ เพาพาน (2559, น.309) ได้กล่าวว่า บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ ประกอบด้วย บทบาทในฐานะผู้นำทางวิชาการ บทบาทในฐานะผู้รักษาระเบียบวินัย บทบาทในฐานะประเมิน บทบาทในการทบทวนนโยบาย บทบาทในการบริหารหลักสูตรและการสอน บทบาทในการกำหนด ตารางการปฏิบัติงาน บทบาทในการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ บทบาทในการสร้างเสริมการพัฒนาครูและบุคลากร บทบาทในการประชาสัมพันธ์ บทบาทในการประสานสัมพันธ์กับชุมชนและในการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เอกชัย กี่สุขพันธ์ (1 พฤศจิกายน 2559) กล่าวว่า ยุคดิจิทัล (Digital Era) คือ ยุคของอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีที่มีความรวดเร็วในการสื่อสารการส่งผ่านข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคมไม่ว่าจะเป็นข่าวสาร ภาพหรือวิดีโอที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็วทุกที่และทุกเวลาอดีต เกิดเรื่อง (2560 อ้างถึงใน ดาวรุวรรณ ถวิลการ, 2564, น.14-15) ได้เสนอแนวคิดเพื่อนำไปสู่การจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลและการสื่อสาร ดังนั้นการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลจึงต้องปรับตัวให้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของโลกเพื่อพัฒนาเยาวชนให้สามารถดำรงอยู่และรับมือกับความเปลี่ยนแปลงในอนาคต เอกชัย กี่สุขพันธ์ (1 พฤศจิกายน 2559) ได้กล่าวถึงการใช้ภาวะผู้นำ ICT ของผู้บริหารสถานศึกษาว่าเป็นความสามารถของผู้บริหารในการเรียนรู้เข้าใจด้าน ICT สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา สุกัญญา แซ่มซ้อย (2560, อ้างถึงใน ดาวรุวรรณ ถวิลการ, 2564, น.135) ได้ให้คำนิยาม ภาวะผู้นำดิจิทัล หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา โดยมีวิสัยทัศน์และความเป็นผู้นำในการส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษาในการนำ

เทคโนโลยีมาช่วยบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน บาวเดน (Bawden, 2001, อ้างถึงใน ดาวรรุวรรณ ถวิลการ, 2564, น.136) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำ เทคโนโลยีดิจิทัลได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นผู้นำ ครู การเรียนรู้ของผู้เรียน ชุมชน สังคม กิจกรรมการทำงาน คุณต้องมีความรู้ดีเท่าเพื่อใช้เป็นประโยชน์สูงสุดในการทำงาน ดังนั้นการที่ผู้นำจะสามารถบริหารจัดการองค์กรได้ ต้องเล็งเห็นความสำคัญของภาวะผู้นำดิจิทัล สุกัญญา แซ่มซ้อย (2562, น.121-126) ได้เสนอองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1. การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล จักกฤษณ์ สิริริน (2561, อ้างถึงใน ดาวรรุวรรณ ถวิลการ, 2564, น.174) ได้ให้ความหมายของการมีวิสัยทัศน์ ว่าหมายถึง องค์ประกอบที่ใช้กำหนดคุณลักษณะภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ทราน (Tran, 2017, อ้างถึงใน ฐิติมา วรรณศรี, 2564, น.118) ได้กล่าวว่า วิสัยทัศน์ คือ ความสามารถของผู้นำในการสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นเชื่อมั่นในวิสัยทัศน์ สามารถสื่อสารให้คนอื่นคล้อยตามได้ มีแรงจูงใจและยึดมั่นในวิสัยทัศน์ สรุปได้ว่า การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสถานศึกษา โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน เพื่อยกระดับความเป็นเลิศของสถานศึกษา 2. ความรู้ดิจิทัล ชูชาติ พุทธมาลา (2561, อ้างถึงใน ดาวรรุวรรณ ถวิลการ, 2564, น.173) ได้ให้ความหมายของ ความรู้ดิจิทัล คือ การแสดงออกถึงความสามารถในการวางแผนและใช้เทคโนโลยี สามารถใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการทำงาน และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร เพื่อเข้าถึงแหล่งบริการสารสนเทศและเพื่อนำมาใช้บริหารจัดการภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบรวมถึงความสามารถในการจัดระบบสารสนเทศสถานศึกษาให้อยู่ในรูปแบบเทคโนโลยีที่จะทำได้ ทราน (Tran, 2017, อ้างถึงใน ฐิติมา วรรณศรี, 2564, น.118) ได้กล่าวว่า การรู้ดิจิทัล คือ ความรู้ ความสามารถของผู้นำในการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการประเมิน การสร้าง และสื่อสารด้วยเครื่องมือสมัยใหม่ สรุปได้ว่า ความรู้ดิจิทัล หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจของผู้บริหารสถานศึกษาในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในปัจจุบัน มาใช้ให้เกิดประโยชน์กับการบริหารงานในสถานศึกษา 3. การสื่อสารดิจิทัล ชูชาติ พุทธมาลา (2561, อ้างถึงใน ดาวรรุวรรณ ถวิลการ, 2564, น.172) ได้ให้ความหมายของการสื่อสารดิจิทัล คือ การนำข้อมูลข่าวสารจากบุคคลหรือองค์กรใด ๆ ไปสู่อีกคน เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับความเห็น เจตคติและค่านิยม ตลอดจนบรรลู่วัตถุประสงค์ขององค์การอันจะทำให้เกิดการพัฒนาและเปลี่ยนแปลง ฮาวเก้และเพย์ตัน (Hauge and Payton, 2010, อ้างถึงใน ดาวรรุวรรณ ถวิลการ, 2564, น.166) ได้ให้ความหมายของการสื่อสารดิจิทัล คือ ความสามารถในการแสดงความคิด ความเข้าใจผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล มีความรู้ ความเข้าใจสามารถเลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อใช้ทำงานของตนเอง สรุปได้ว่า การสื่อสารดิจิทัล หมายถึง การสื่อสารระหว่างภายในและภายนอกสถานศึกษา การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของสถานศึกษาโดยใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัล 4. การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัลจักรกฤษณ์ สิริริน (2561, อ้างถึงใน ดาวรรุวรรณ ถวิลการ, 2564, น.174) ได้ให้ความหมายด้านวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล หมายถึง กรอบงานบูรณาการภายใต้เครือข่ายดิจิทัลของสถานศึกษา โดยมีโครงสร้างพื้นฐานอันประกอบด้วย ศูนย์ข้อมูล เครื่องคอมพิวเตอร์ เครือข่าย

คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์จัดการฐานข้อมูล และระบบการกำกับดูแลในเทคโนโลยีสารสนเทศและบนอินเทอร์เน็ต ซอฟต์แวร์ แม้โครงสร้างพื้นฐานหลักจะรวมเป็นฮาร์ดแวร์ ซึ่งหัวใจสำคัญก็คือการสร้างวัฒนธรรมองค์กร เพื่อปลูกจิตสำนึกทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ให้กับสมาชิกทุกคนในสถานศึกษา เบร็ต (Brett, 2019, อ้างถึงใน จิตติมา วรณศรี, 2564, น.118) ได้ให้ความหมายของความ เป็นองค์กรดิจิทัล ว่าเป็นการริเริ่มและสร้างความเจริญเติบโตให้องค์กร โดยใช้เทคโนโลยีทั่วทั้งองค์กร มีกลยุทธ์ด้านดิจิทัลเป็นอันดับแรก มีการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเพื่อสร้างและขับเคลื่อนให้เกิดนวัตกรรมและประสิทธิภาพองค์กรดิจิทัล เป็นองค์กรที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลทั่วทุกงานในองค์กร สรุปได้ว่าการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล หมายถึง การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากร ใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมดิจิทัลให้เป็นปกติในองค์กร จนเกิดเป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัลในองค์กร

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตราง กระบี่ ปีการศึกษา 2564 จำนวน 44 โรงเรียน รวมทั้งหมด 2,797 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตราง กระบี่ ปีการศึกษา 2564 กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 338 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามขนาดของสถานศึกษาและการใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลากไม่ใส่คืน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน 2.1 การทดสอบค่าที (t-test) ของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตราง กระบี่ 2.2 การทดสอบค่าเอฟ (f-test) เพื่อเปรียบเทียบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตราง กระบี่ จำแนกตามวุฒิการศึกษา อายุ และขนาดของสถานศึกษา หากพบว่ามีค่าแตกต่างอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยทำการเปรียบเทียบพหุคูณโดยวิธี (Scheffe's Method)

ผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตราง กระบี่ จำแนกตามวุฒิการศึกษา อายุ และขนาดของสถานศึกษา และเพื่อประมวลข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตราง กระบี่ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ วุฒิการศึกษา อายุ และขนาดของสถานศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่าง 338 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี 258 คน คิดเป็นร้อยละ 76.3 สูงกว่าปริญญาตรี 80 คน คิดเป็นร้อยละ 23.7 มีอายุต่ำกว่า 30 ปี 53 คน คิดเป็นร้อยละ 15.7 อายุ 30-44 ปี 55 คน คิดเป็นร้อยละ 16.3 อายุมากกว่า 44 ปี 230 คน คิดเป็นร้อยละ 68.0 และขนาดของสถานศึกษาขนาดเล็ก 37 คน คิดเป็นร้อยละ 10.9 ขนาดกลาง 59 คน คิดเป็นร้อยละ 17.5 ขนาดใหญ่ 164 คน คิดเป็นร้อยละ 48.5 และขนาดใหญ่พิเศษ 78 คน คิดเป็นร้อยละ 23.1

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตวันบุรี ใต้แก่ การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ความรู้ดิจิทัล การสื่อสารดิจิทัลและการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล พบว่าภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตวันบุรี ตามความคิดเห็นครูผู้สอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.76) โดยมีภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.67) รองลงมาคือ ความรู้ดิจิทัล ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.72) และการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.74) ส่วนการสื่อสารดิจิทัล ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.86) เป็นลำดับที่ต่ำที่สุด

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล	4.38	0.67	มาก
2. ความรู้ดิจิทัล	4.32	0.72	มาก
3. การสื่อสารดิจิทัล	4.11	0.86	มาก
4. การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล	4.20	0.74	มาก
รวม	4.25	0.76	มาก

สรุปและอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตวันบุรี สามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตวันบุรี ตามความคิดเห็นครูผู้สอน ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดการศึกษายุคนี้ได้รับผลกระทบจากความเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีดิจิทัล รวมทั้งภัยพิบัติทางธรรมชาติ และโรคอุบัติใหม่ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีทักษะ คิรริเริ่มปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ใหม่ ครูผู้สอนจึงมองว่าผู้บริหารเป็นปัจจัย

สำเร็จขององค์กร สอดคล้องกับ มาร์ซาโน, วอเตอร์ส, และแมคคัลตี (Marzano, Waters, and McNulty, 2005, อ้างถึงใน จิตติมา วรณศรี, 2564, น.99) กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้นำส่งผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สอดคล้องกับภคพร เลิกนอก (2563, น.151) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสุขญา โกลมวานิช (2563, น.98) ได้วิจัยเรื่องภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติในระดับมาก และสอดคล้องกับกัญญารัตน์ สุขแสน (2564,191) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์แบบเรียลไทม์แห่งประเทศไทย พบว่าสภาพปัจจุบันของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ จำแนกตามวุฒิการศึกษา อายุ และขนาดของสถานศึกษา

2.1 จากการการเปรียบเทียบครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้นำองค์กรในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องมีความสามารถในการนำองค์กรโดยใช้เทคโนโลยีในการบริหารบุคลากรและการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ทั้งนี้เพื่อให้สถานศึกษามีความทันสมัยสามารถบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา สอดคล้องณัฐธิดา พรพทุมชัยกิจ และคณะ. (2561, น.50) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร พบว่า พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.2 จากการการเปรียบเทียบครูผู้สอนที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในแต่ละช่วงวัยการใช้สื่อที่มีอยู่มากมายในปัจจุบันแตกต่างกันไป ครูผู้สอนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นเป็นช่วงของการใช้คอมพิวเตอร์ มีความเข้าใจในการใช้สื่อแทบทุกรูปแบบ สามารถรับรู้และปรับตัวให้ทันต่อความรวดเร็วที่เปลี่ยนแปลงได้ ส่วนครูผู้สอนช่วงวัยกลางคนถึงวัยอาวุโสเป็นช่วงวัยที่เริ่มรู้จักการใช้คอมพิวเตอร์ในการทำงาน พยายามทำความเข้าใจสื่อต่างๆ ให้มากขึ้น และจะไม่ค่อยมีการเข้าถึงข้อมูลที่ยุ่งยาก ยังยึดติดกับการใช้สื่อแบบเดิม ๆ ดังนั้นครูผู้สอนที่มีอายุต่างกันจึงมีความคิดเห็นแตกต่างกัน สอดคล้องกับปฐมพร ทุมสิงห์ และพนมพร

ชวงชิง (2564, น.537) ได้วิจัยเรื่อง การรับรู้ของครูและบุคลากรที่มีต่อภาวะผู้นำสถานศึกษาและภาวะผู้นำแบบดิจิทัลในสถานการณ์ Covid-19 พบว่า ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจำแนกตามอายุ มีความต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 จากการการเปรียบเทียบครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลมีความท้าทายอันเนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและระบบการสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่รวดเร็วทั่วโลก ส่งผลต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกขนาดต้องปรับเปลี่ยนให้เท่าทัน เพราะฉะนั้นการเปลี่ยนแปลงสถานศึกษานั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำดิจิทัลเพื่อบูรณาการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษาไปในทางที่ดียิ่งขึ้น ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาแตกต่างกันจึงมีความคิดเห็นไม่ต่างกัน สอดคล้องกับณัฐธินิชา พรพทุมชัยกิจ และคณะ (2561, น.50) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3. องค์ความรู้ใหม่และแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่

3.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล มีข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพสูง ให้เพียงพอต่อการรองรับการใช้งานของระบบบริหารจัดการศึกษาทั้งของสถานศึกษาและห้องเรียน และผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในหลายๆ วิธี เช่น การให้ความรู้การฝึกอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการสัมมนา เป็นต้น

3.2 ด้านความรู้ดิจิทัล มีข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้ความเข้าใจและสามารถใช้งานอินเทอร์เน็ตได้ และผู้บริหารสถานศึกษาต้องสามารถที่จะเลือกใช้สื่อสังคมออนไลน์เหล่านั้นอย่างถูกต้องเหมาะสมกับลักษณะงานและการบริหารจัดการศึกษา

3.3 ด้านการสื่อสารดิจิทัล มีข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีการบริหารจัดการสถานศึกษาและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองให้มาก และผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น เพจเฟซบุ๊กของสถานศึกษา ประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ของสถานศึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจต่อผู้ปกครอง และบุคลากรภายนอกอื่น ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

3.4 ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล มีข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูใช้อินเทอร์เน็ตอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนาครูให้สามารถปรับตัวและเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูรุ่นเก่ากับครูรุ่นใหม่ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครู

ควรมีการเตรียมความพร้อมทั้งในด้านการผลิตและการพัฒนาเพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในโลกดิจิทัล

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากการวิจัยภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ ตามความคิดเห็นครูผู้สอน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลต้องมีความพร้อมทั้งด้านคุณลักษณะที่โดดเด่นมีทักษะทางปัญญาระดับสูงและการบริหารจัดการแนวใหม่ที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพ นอกจากนี้ต้องมีเจตคติที่ดี และเป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์ และความคาดหวังสูง มุ่งสร้างความสำเร็จและมีจิตเชิงสร้างสรรค์ ตลอดจนการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และสร้างสถานศึกษาให้เป็นองค์กรนวัตกรรมยุคใหม่

2. ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ พบว่าด้านการสื่อสารดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ ควรมีการส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสาร ประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียน เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร กลยุทธ์และการปฏิบัติงานด้านต่างๆ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ และประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่

2. ควรวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่

เอกสารอ้างอิง

- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542, 19 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก
- พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547. (2547, 23 ธันวาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 121 ตอนพิเศษ 79 ก
- ชัยยันต์ เพาพาน. (2559). ผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21. วารสารคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์, 1.
- ฐิติพร หงส์โต. (2559). รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

- ณัฐธินิชา พรปทุมชัยกิจ และคณะ. (2561). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 15 (2), 50-64
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). คู่มือการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- ภมรวรรณ แป้นทอง. (2561). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลการเรียนรู้แบบดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเพชรบุรี.
- สัณญญา แซ่มซ้อย. (2562). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). สภาวะการศึกษาไทย 2561/2562 การปฏิรูปการศึกษาในยุคดิจิทัล. กรุงเทพฯ: บริษัท ภาพพิมพ์ จำกัด.
- กรณีภูมิ์ ตาแปง. (2563). บทบาทภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารยุคดิจิทัลในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ฮ่องสอนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การศึกษามหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยพะเยา.
- อัมพร พินะสา. (7 ตุลาคม 2563). สพฐ. วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ. เข้าถึงได้จาก <https://www.obec.go.th/archives/320316>.
- สุขญา โกมลวานิช. (2563). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กัญญารัตน์ สุขแสน. (2564). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย. ดุษฎีนิพนธ์ การศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ฐิติมา วรรณศรี. (2564). การบริหารจัดการศึกษายุคดิจิทัล. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์ 3.
- ดาวรธรรม ถวิลการ. (2564). ภาวะผู้นำดิจิทัล Digital Leadership. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปฐมาพร หมุนสิงห์, และพนมพร ชวงชิง. (2564). การรับรู้ของครูและบุคลากรที่มีต่อภาวะผู้นำสถานศึกษาและภาวะผู้นำแบบดิจิทัลในสถานการณ์ Covid-19. การประชุมวิชาการระดับชาติเรื่อง: คุณภาพของการบริหารจัดการและนวัตกรรม ครั้งที่ 7. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา.
- ศิริพงษ์ กลั่นไพฑูรย์. (2564). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ การศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- Gorton,R.A.. (1983). School Administration and Supervision Leadership Challenges and opportunitities. 2 nd ed. Dubuge: Wm.C.Brown.
- Coats,T. (1986). Education Community. Englewood Cliffs [NJ]: Prentice-Hall.
- Gibson, I and Donnelly,J. (1988). Organization : Behavior Structure Process. Texas: Business.
- Hersey,K and Blanchard,H. (1993). Management of Organizational Behavior:. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.
- Caldwell,R.G. (2000). Criminology. Newyork: Ronald Press.
- Greenberg-Walt, C.L, & Robertson, A.G.(2001). The Future of Leadership. San Francisco: Jossey-Bass.
- Bradon, C. D. (2008). Leadership and adoption of instructional technology in schools. Unpublished Degree of Doctor of Education, Nova Southeastern University.
- Voinea, M. and Palasan, T. (2014). Teachers' professional identity in the 21st century Romania. Procedia - Social and Behavioral Sciences, 128(2014), 361-365.
- Zhong, L. (2017). Indicators of Digital Leadership in the Context of K-12 Education. Journal of Educational Technology Development and Exchange (JETDE), 10(1), 27-40